



Kamu diplomasisi ve halkla ilişkiler ilişkisi: Kuramsal bir değerlendirme

Ergün KÖKSOY*

Öz

Kamu diplomasisi ve halkla ilişkiler arasında kuramsal ve pratik benzerlikler olduğu fikri birçok akademisyen ve araştırmacı tarafından incelenmiş, değerlendirilmiştir. Kurumlar ile hedef kitleleri arasındaki iletişimin yönetimi olarak tanımlanan halkla ilişkiler ile yabancı halklarla iletişime geçme ve hükümetlerin uluslararası iletişimi olarak tanımlanan kamu diplomasisi arasındaki bu benzerliklere, kavramlar üzerinde yapılan kuramsal yaklaşımlarda da rastlamak mümkündür. Her iki disiplin ortaya çıktıkları uluslararası koşullar, amaçlar, araçlar ve faaliyetler bakımından benzerlikler taşımaktadır. Bu çalışmanın amacı, kamu diplomasisi ve halkla ilişkiler arasındaki bağlantılar ile bu bağlantıların ülkeler için yaratacağı iletişim ve ilişki olanaklarını, ortaya atılan kuramsal yaklaşımlar çerçevesinde değerlendirmektir.

Anahtar Kelimeler: Kamu Diplomasisi, Halkla İlişkiler, Uluslararası İlişkiler, Diplomasi.

A theoretical assessment of the relationship between public diplomacy and public relations

Abstract

The idea of having theoretical and practical similarities between public diplomacy and public relations has been studied and evaluated by many academicians and researchers. Public relations is defined as the communication management of organizations by their target public. Similarly, public diplomacy is defined as international communication of governments with foreign countries and their publics. The similarities between both disciplines could be seen in theoretical assessments. Both disciplines have similarities in terms of their origins, aims, tools, activities and international conditions which they grow in. This study aims to evaluate connections between public diplomacy and public relations

* 2013 yılında İstanbul Üniversitesi SBE Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalından "Halkla İlişkiler Bağlamında Kamu Diplomasisi Yönetimi [Türkiye'nin Kamu Diplomasisindeki Yetkinlik İncelemesi] adlı tez çalışmasıyla doktora derecesi aldı. E-mail adresi: koksoy7@gmail.com

which increase communication and relationship opportunities for the countries in terms of theoretical approaches.

Keywords: Public Diplomacy, Public Relations, International Relations, Diplomacy.

Giriş

Uluslararası ilişkiler alanında, son yüzyılda yaşanan değişimler siyasal, ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda birbirine entegre olmuş bir dünya toplumu meydana getirdi. Bu kısmi entegrasyon, ulus devletlerin iç ve dış politikada tek başına karar alma gücünü önemli ölçüde zayıflatırken, hükümetler için politika yapma ve karar alma süreçlerinin farklı aktörlerle paylaşılması zorunluluğunu doğurdu. Uzun süre politik elitlerin uzmanlık alanı olarak görülen dış politika ve karar süreçlerinde iç ve dış kamuoyunun etkinliği artarken yeni kitle ve kişisel iletişim sistemleri sayesinde politik alanın medyalaşması ve demokratikleşmenin getirdiği şeffaflık kültürünün yayılması uluslar arası ilişkileri, hükümetlerin ilişkileri ile tanımlanan bir etkinlik alanı olmaktan çıkararak çok sayıda aktörün dahil olduğu bir etkileşim alanı haline getirdi (Signitzer ve Wamser, 2006: 435).

Bu değişimlere paralel olarak dış politika konularında iç ve dış kamuların desteğinin önemli bir unsur haline geldiğini vurgulayan araştırmacılar, iç ve dış politika konularının birleşmesini ve birbirine geçmesini ifade eden “intermestic” kavramını kullanmaya başlamışlardır (Szondi, 2009: 304). Ulusal ve uluslararası alandaki değişimler dış politikanın en önemli unsuru olan diplomasi olgusunda da önemli değişikliklere yol açtı. Klasik diplomasi devletler ve bürokratları arasında yürütülen müzakereleri ifade ederken modern diplomasi devletler ve diğer aktörler arasındaki ilişkilerin yönetimi olarak tanımlanmaya başlandı. Ortaya çıkan bu çok aktörlü ve gündemli etkileşim biçimi kamu diplomasisi, kültürel diplomasi, küresel diplomasi ve medya diplomasisi gibi çeşitli kavramlarla ifade edilirken, bu faaliyetlerin günümüz diplomasi olgusunun % 90'nını kapsadığı belirtilmiştir (Signitzer ve Wamser, 2006: 435).

Genişleyen uluslararası etkileşim alanı diplomasiyi siyasal ilişkilerin dışında sosyal, kültürel ve ekonomik boyutlarda da yürütülmesi gereken bir faaliyet alanı haline getirdi. Vatandaş etkileşimlerini kapsayan vatandaş diplomasisi, kültürel ilişkileri ifade eden kültürel diplomasi, ekonomik etkileşimleri belirten ekonomi diplomasisi, insani yardım faaliyetlerini anlatan insani diplomasi gibi kavramlar ortaya çıkarken, bunların aktörlerinden ülkelerin sivil diplomatları olarak bahsedilmeye başlandı. Ülkelerin resmi diplomasisi ve resmi diplomatları bu alanlarda da yeterlilik göstermek zorunda kaldılar. Ya da bu alanlardaki aktörlerle işbirliği yapma gerekliliği duydular. Başlangıçta siyasi aktörler arasında cereyan eden ve kapalı kapılar arkasında yürütülen resmi ilişkilere daha sonra sivil toplum kuruluşları, kar amaçlı organizasyonlar, çıkar grupları ve vatandaşların da dahil olmasıyla devletler ve hükümetler için bu alanın ve faaliyetlerinin koordine edilmesi, yönetilmesi önemli bir gündem olarak ortaya çıktı. Ülkeler ve uluslar hakkında oluşan imajlar ve algılar da çoğunlukla bu ilişkilerle şekillenmeye başladı.

Ülkelerin ve hükümetlerin karşı karşıya kaldıkları bu çok aktörlü ve gündemli ilişkileri yönetmek için ortaya çıkan kamu diplomasisi ve halkla ilişkiler yöntemleri arasında benzerlikler olduğu fikri birçok akademisyen ve araştırmacı tarafından değerlendirilmiş, bu bağlantının iki alanda yürütülen çalışmalara sağlayacağı katkı tartışılır hale gelmiştir. Bu çalışmada iki alan arasındaki bağlantı ve benzerliklere yönelik öne sürülen kuramsal yaklaşımlar incelenecek ve ülkeler için yaratacağı iletişim ve ilişki olanakları değerlendirilecektir. Türkiye’de iki alanın bağlantısına yönelik akademik ve pratik çalışmaların yetersizliği göz önüne alındığında bu akademik değerlendirmenin yerli literatürde gerçekleştirilecek akademik çalışmalara ve pratik gelişmelere katkı sağlayacağı varsayılmaktadır.

Kamu Diplomasisi ve Halkla İlişkiler İlişkisi

Kamu diplomasi kavramının ortaya çıkışı 1960’lı yıllara rastlansa da popülerlik kazanması 11 Eylül 2001 yılında Amerika Birleşik Devletlerine (ABD) yönelik saldırılardan sonra olmuş ve kamu diplomasisi, diplomasinin ve uluslararası ilişkilerin anahtar kavramlarından biri haline gelmiştir. Kısa zamanda diplomasi literatürünün içerisinde kamu diplomasisi konsepti sadece devletlerarası müzakereyle sınırlandırılmayan daha genel ve ilgi çeken bir alan olarak kabul görmeye başlamıştır (L’Etang: 2009). Genel olarak “insanlarla ilişki” olarak kabul gören, dünyadaki bütün aktörlerin ortak yaşamı ve birbirlerine bağımlılığı sonucu ortaya çıkan bir olgu olarak gösterilen kamu diplomasisinin (Gunaratne, 2005: 759) özünü yabancı kamularla doğrudan iletişim oluşturmaktadır. Amaç, bu kamuları etkileyerek hükümetlerin politikalarını biçimlendirmektir. Burada temel varsayım demokratik dünyada halkların, seçilmiş hükümetleri, kurumları ve yetkililerini etkileme güçlerinin olduğuna dayanmaktadır (Signitzer ve Wamser, 2006: 438). Bu varsayımına göre ülke halklarının seçimleriyle işbaşına gelen hükümetler ve yöneticiler vatandaşlarının tutumlarını ve fikirlerini önemsemek zorundadır. Bu yüzden ülkeler ve hükümetler için diğer ülke halklarının fikirlerinin ve tutumlarının etkilenmesi aynı zamanda hükümetlerin ve yöneticilerin de tutumlarının ve davranışlarının etkilenmesi anlamına gelmektedir.

Kamu diplomasisi özellikle II. Dünya Savaşı sonrası başta ABD olmak üzere Soğuk Savaşın tarafı olan ülkeler arasında sert ve askeri gücün bir parçası olarak propaganda ve algı yönetimi çalışmalarına hizmet için, yabancı halkların etkilenmesinde ve dış politika amaçlarının gerçekleştirilmesi yoğun olarak kullanılmıştır. Bu dönemde kamu diplomasisinin hedefinde yine yabancı halklar vardır ama amacı tamamen siyasaldır ve ülke çıkarlarının gerçekleştirilmesine uygun ortamlar yaratılması için sert güç unsuru olarak yürütülmektedir. Soğuk Savaş döneminde ikili güç yapısının ve nükleer silahların dünya halklarını bitaraf olmaya zorladığı ve tehdit altına aldığı bir dönemde insanların akıllarını ve kalplerini kazanmanın önemli bir yolu olarak gösterilmiştir. Bu dönemde başta büyük güçler olmak üzere birçok devlet uluslararası amaçlarına ulaşmak için dış kamuların desteğini kazanma adına kamu diplomasisi kampanyaları sürdürmüşlerdir (Gilboa, 2008: 55)

Zamanla hükümetler için yumuşak güç anlamına gelen kamu diplomasisi değişen geleneksel

diplomasi anlayışının da etkisiyle sert gücün (askeri ve ekonomik güçler) yerini almış, daha örtük bir hal alarak değer ve kültür üzerinden insanların akıllarına ve kalplerine seslenen bir araca dönüşmüştür. Böylece kamu diplomasisi, devlet ve hükümet odaklı yürütülen bir dizi faaliyet alanı olmaktan çıkarak sivil toplum örgütlerinin, hükümet dışı kurumların (Signitzer, 2008:209), kültürel örgütlerin, üniversitelerin, diasporaların, baskı gruplarının, lobilerin, özel şirketlerin, medya ve iletişim örgütlerinin, vatandaşların faaliyetlerinin tanımlandığı bir alan haline gelmiştir (Köksoy, 2013: 363). Ülkelerin ve hükümetlerin yoğun olarak kullanageldikleri kamu diplomasisi yöntemleri ve teknikleri uluslararası yayıncılık, sanatsal faaliyetler, bilimsel ve kültürel öğrenci değişim programları, dil okulları, kültür merkezleri, burslar, fuarlar, festivaller, sergiler şeklinde sıralanmıştır (Kelley, 2009: 73). Bu listeyi genişletmek mümkündür, günümüzde ülkeler ve insanlar arasındaki bütün etkileşim alanları ve faaliyetleri (ekonomik ilişkiler, kültürel ilişkiler, sosyal ve insani ilişkiler, vb.) kamu diplomasisi alanına girebilmektedir.

Yeni kamu diplomasisi olarak da tanımlanan bu yeni dönemde kamu diplomasisinin özellikleri şu şekilde sıralanmıştır: Uluslar arası ilişkilerde daha fazla işbirliğine yönelik yaklaşımların benimsenmesi, uluslar, uluslar arası aktörler ve yabancı kamular arasında ortak anlayışa katkı sunulması, ilişkilerin kurulmasına ve sürdürülmesine yardım edilmesi, kamu ve özel sektör alanlarındaki kurumsal ve bireysel ilişkilerin kolaylaştırılmasına yönelik bağlantılar oluşturulması, iç ve dış kamuların / halkların süreçlere dahil edilmesi, yabancı kamuların politika yapım süreçlerine dahil edilmesi, diyalog ve ortaklık ilkelerinin önemszenmesi, iki yönlü iletişimin ve etkileşimin benimsenmesi, kitle iletişim tekniklerinden daha çok bireyler arasındaki ilişkilerin önceliklendirilmesi, proaktif ve uzun soluklu ilişkilere odaklanılması (Fitzpatrick vd., 2013:8).

Akademisyenler, uluslar arası ilişkiler ve iletişim alanındaki değişimlere paralel olarak kamu diplomasisi kavramının da tanımını güncellemişlerdir. Bazı yazar ve akademisyenler stratejik iletişim ve kamu diplomasisini birleştirmişler, bazıları ise halkla ilişkiler ile kamu diplomasisi arasında konsept yakınlığı bulunduğunu belirtmişlerdir. Signitzer ve Coombs, halkla ilişkiler ve kamu diplomasisinin birbirine çok benzediğini, benzer amaçlarla benzer araçları kullandıklarını iddia etmişlerdir. Araştırmacılar, kamu diplomasisini, hükümetlerin, özel grupların ve kişilerin doğrudan ya da dolaylı olarak kamu davranışlarını ve düşüncelerini etkileyerek, hükümetlerinin dış politika karar alma süreçlerini etkileme çabası olarak tanımlamışlardır. Bu tanımla, yeni aktörlerin varlığı kabul edilmiş, kamu diplomasisi ve halkla ilişkiler farkının ortadan kalktığı vurgulanmıştır (Gilboa, 2000: 56). Yine benzer şekilde diplomasi teorisyeni Alman Akademisyen Koschwitz 1986 yılında yazdığı “Halkla İlişkiler Yönleri” adlı çalışmasında, halkla ilişkiler kavramının kamu diplomasisi faaliyetlerinin tanımlanması için kullanılabileceğini belirtmiştir (Fitzpatrick, 2011: 6).

Zaharna, kamu diplomasisinin politik bir konu olduğu kadar bir iletişim olgusu olduğunu da belirtmiştir (2009: 86) Ross'a göre kamu diplomasisi uygulamaları iletişim teknolojilerinin çoğalması ve global hareketliliğin artmasıyla değişikliklere uğramıştır. ABD kamu diplomasisinin global şirketler, yardım organizasyonları ve başka ülkelerde yaşayan yabancı vatandaşlarla kurulacak ortaklık ve ilişkilerle güçleneceği öne sürülmüştür. Snow ise kamu diplomasisinin ortak öğrenme ve ortak anlayış üzerine kurulması gerektiğini belirtmiştir (Gunaratne, 2005:

760). Kamu diplomasisinin iletişimle olan yakın ilişkisi, dış politika bağlamında uluslararası iletişim kavramının kullanılmasında da görülmektedir. Öyle ki kavram kamu diplomasisi, kültürel diplomasi, kültürel ilişkiler, yumuşak güç, siyasal iletişim, algı yönetimi, propaganda, kültürlerarası diyalog, kültürel diyalog, medeniyetler diyalogu, kriz yönetimi, medya yönetimi, medya ilişkileri, halkla ilişkiler, kamusal ilişkiler, stratejik iletişim, küresel iletişim, stratejik etki, psikolojik hareket, bilgi işlemleri, medya operasyonları gibi kavramlarla birlikte kullanılmaktadır (Gouveia ve Plumridg, 2005: 8).

Kamu diplomasisine yönelik tanımlamalar aynı zamanda kavram üzerinde yürütülen araştırmaların seyrini de belirlemiştir. Bu doğrultuda kavramın amacına, aktörlerine ve içeriğine yönelik tanımlar geliştirilmiştir. Malone, kamu diplomasisini yabancı halklarla, onların düşüncelerini etkilemek amacıyla kurulan doğrudan iletişim olarak tanımlamış ve bu amaçla hükümetlerin etkilenmesinin hedeflendiğini belirtmiştir. Kavramın ilk tanımlarında kitleleri etkileyerek hükümetlerin davranışlarında doğrudan değişiklik yaratma hedeflenirken daha sonraları kamulara doğru, ulusların ideallerine, düşüncelerine, değerlerine, kültürlerine, kurumlarına, amaçlarına ve politikalarına karşı anlayış oluşturma (Tuch, 1990), iki yönlü diyalogun artırılması, çatışmaların çözümü ve toplam iletişimin yönetilmesi gibi amaçların benimsendiği görülmektedir. Kamu diplomasi üzerine yapılan tanımlar incelendiğinin kamu diplomasisinin altı özelliği ortaya çıkmıştır. Bunlar: 'Savunma/ etkileme' (yabancı kamuların fikirlerinin, tutumlarının ve davranışlarının etkilenmesi), 'iletişim/ bilgilendirme' (ulus ve ulusal politikalar konusunda diğer ülke halklarının bilgilendirilmesi ve eğitilmesi), 'ilişki kurma' (diğer ülke halklarıyla karşılıklı faydalı ilişkilerin kurulması ve sürdürülmesi), 'promosyon' (ulusa ait özel yönlerin yabancı kamulara tanıtılması ve satılması), 'politik' (uluslar arası politikaya dahil olma) ve 'propaganda' (askeri operasyonların desteklenmesi ve tamamlanması). (Fitzpatrick vd., 2013: 7)

Günümüzde uluslar arası ilişkilerin çerçevesi yeniden çizilirken, hükümetlerin yanı sıra hükümet dışı organizasyonlar (NGO), sivil aktörler ve vatandaşlar bu sürece bağımsız aktörler olarak dahil olmaktadır. Böylece kamu diplomasisinin kapsamı hükümet alanından sivil toplum alanına doğru genişlemektedir. Kamu diplomasisi ve halkla ilişkiler alanlarının ilişkisinde bu genişlemenin etkisi önemli bir yer tutmaktadır. Birçok akademisyen, hükümet ve diğer aktörleri birbirinden ayırarak hükümetlerin, kamu diplomasisi faaliyetleri uyguladıklarını, şirketlerin ve firmaların ise uluslararası halkla ilişkiler çalışmalarını sürdürdüklerini belirtmişlerdir. Wilcox, Ault ve Agee, uluslararası halkla ilişkileri, şirketlerin, kurumların ya da hükümetlerin diğer halkların politikalarıyla ortak faydaya dayanan ilişkiler kurma amacıyla yürüttükleri planlı ve organize çabalar olarak tanımlamışlardır (Gilboa, 2000: 57). Yazarlar, hükümetlerin, lobicilik ve diğer enformasyon çabalarıyla diğer ulusların politikalarını ve faaliyetlerini etkileme girişiminde bulduklarını belirtmişlerdir (Becerikli, 2005: 16).

Kunzik'e göre ulus devletlerin halkla ilişkilerini, yabancı kamulara yönlendirilmiş ikna edici iletişim sanatı olarak tanımlanmıştır (Kunzik, 2003: 399-400). Wilcox ve Cameron ise kamu diplomasisini hükümetlerin, uluslararası alanda yürüttükleri halkla ilişkiler faaliyetleri olarak ifade etmişlerdir (2006: 525). Tench ve Yeomans, kamu diplomasisinin çok farklı içeriklerde

kullanılan bir terim olduğunu belirterek zaman zaman uluslararası halkla ilişkilerin ikinci kişiliği olarak kullanıldığını vurgulamışlardır (2006: 113). Kamu diplomasisinden ‘kamusal diplomasi’ olarak bahseden Becerikli, kamusal diplomasi nin amacının (yurttaşlarının tutumlarını etkilemek yoluyla yabancı hükümetlerin davranışlarının etkilenmesi) halkla ilişkilerle olan bağına ortaya koyduğunu belirtmiş, kamusal diplomasi uzmanları ve halkla ilişkiler uzmanlarının aynı amaca hizmet ettiklerini, müşteri/örgütlerinin çıkarları için kamuoyunu etkilemeye çalıştıklarına dikkat çekmiştir (Becerikli, 2005: 16). İnan, kamu diplomasisinin temelde yabancı ülkelerin kamuoylarına yönelik bir iletişim türü ve bir anlamda uluslararası yürütülen halkla ilişkiler çalışması olduğunu belirtmiş, günümüzde dış ilişkilerin kökleşmesi ve sağlamlaşmasının sadece devlet yöneticileri arasında gerçekleştirilen iletişim çalışmalarıyla sağlanamayacağını, bunun yanı sıra oldukça eklektik bir yapı ile yürütülen “uluslararası halkla ilişkiler yönetimi” temelli çalışmalara ihtiyaç duyulduğunu vurgulamıştır (2012: 64).

Kamu diplomasisi ve halkla ilişkiler faaliyetlerinin uluslararası halkla ilişkiler başlığı altındaki bağlantısını inceleyen Signitzer ve Coombs (1992), uluslararası halkla ilişkilerin, bir şirketin, kurumun ya da hükümetin diğer uluslardaki kamularıyla karşılıklı yarar sağlayan planlı ve örgütlü çabaları olarak tanımlandığında; çok uluslu şirketler kadar ulus devletlerin de halkla ilişkilerin içine girdiğini belirtmişlerdir (Becerikli, 2005). Pratkanis de halkla ilişkilerin kamu diplomasisi amaçları için sık sık kullanıldığını dile getirmiş, özellikle yabancı kamuların algısının değiştirilmesinde ve farkındalık oluşturulmasında önemli olduğunu vurgulamıştır (2009: 116). Öyle ki birçok ülkede kamu diplomasisi kavramının gelişiminde halkla ilişkiler ve iletişim olgusunun etkisi görülmektedir. Örneğin Almanya’da kamu diplomasisi kavramı zaman zaman “Dış Politikanın Halkla İlişkileri” (Aussenpolitische Öffentlichkeitsarbeit – Foreign Policy Public Relations) kavramına denk şekilde kullanılırken (Zöllner, 2009), Japonya Kamu Diplomasisi Departmanı, halkla ilişkiler ve kültürel değişim birimlerinin (Public Diplomacy Department - PDD) bir araya getirilmesiyle oluşturulmuştur (Ogawa, 2009: 270).

Chitty, modern dışişleri bakanlıklarının kamu diplomasisi uzmanlarına ve kamu diplomasisi uygulayıcılarına ihtiyaç duyduklarını belirtmiş, oluşturulacak stratejik yaklaşımın, kamu diplomasisi gibi dış politika, siyasal iletişim, stratejik iletişim, uluslar arası halkla ilişkiler ve diğer uzmanlıklardan oluşan çok disiplinli alanlardaki uzmanları bir araya getirerek beraber çalışmalarına imkan sağlayacağını vurgulamıştır. Yazar, yeni kamu diplomasisi uygulayıcılarının diplomatik müzakere becerilerinden ziyade yeni medya, bilgi teknolojileri ve halkla ilişkiler yeteneklerine ihtiyaçları olduğunu belirtmiştir (2009: 315). Günümüzde hükümetlerin artan global bağımlılık nedeniyle, yabancı kamularla ilişki kurmak zorunda oldukları ifade edilirken, hükümet iletişimi stratejilerinin propagandadan iki yönlü iletişime, diyalog odaklı bir anlayışa doğru değiştiğine dikkat çekilmiştir. Bu nedenle hükümetler diğer ülkelerdeki toplulukların görüşlerini gözlemleyip, paydaşlarıyla ve kamularıyla uzun dönemli ilişkiler kurmak zorundadırlar (Kim ve Molleda, 2011).

Kamu diplomasisi ve halkla ilişkiler alanlarındaki bu benzerliklere dikkat çeken görüşlerin yanı sıra iki alan arasında yer yer bazı farklılıklar olduğu da belirtilmiştir. Kamu diplomasisi uygulayıcıları uzun zaman kendilerini halkla ilişkiler uzmanlarından ayırmayı tercih etmişlerdir.

USIA Direktörü Joseph Duffy, 1955 – 1999 arası ABD kamu diplomasisi faaliyetlerini temel alarak yaptığı değerlendirmede kamu diplomasisinin halkla ilişkiler olmadığını, hükümetler arasında kurulan ilişkilerin ötesinde özel kuruluşlar ve bireylerle kurulan uzun soluklu ve anlayış oluşturmaya dayalı ilişkiler olduğunu belirtmiştir. Jerrold Kielson ise Amerikan dış yardım çabalarından hareketle yaptığı değerlendirmede halkla ilişkilerin, Amerikan hükümeti tarafından yapılanların harika işler olduğunu göstermek amacıyla basın bültenleri yayınlamak ve kampanyalar yürütmekten ibaret olduğunu belirtmiş, bunun alıcılar tarafından propaganda olarak algılanacağını oysa kamu diplomasisinin USAID (United States Agency for International Development), faaliyetlerin planlanmasına dahil edilebileceğine ve uzun dönemli ilişkilerin geliştirilmesine odaklanabileceğine vurgu yapmıştır (Fitzpatrick, 2011: 6).

USIA¹ bazında kamu diplomasisini değerlendiren Floyd ise benzer şekilde kamu diplomasisinin halkla ilişkiler olmadığına dikkat çekmiş, kamu diplomasisinin yabancı kamuları etkilemekle, Amerikan vatandaşları ve kurumları ile onların yurtdışındaki muhatapları arasında diyalogu genişletmekten çok özel bir politikanın satışını yapmaktan ibaret olduğunu vurgulamıştır (Snow, 2009: 9). İki alanın farklılığına yönelik diğer bir görüş ise halkla ilişkiler faaliyetlerinin sadece özel sektöre ait pazarlama faaliyetlerini kapsadığına yönelik olmuştur. Ancak halkla ilişkiler disiplini özel sektörün yanı sıra kar amacı gütmeyen örgütler ve hükümet faaliyetlerini de içine almaktadır. Örneğin gerek ABD gerekse diğer ülkelerde 300'den fazla üniversitede verilen halkla ilişkiler eğitimi, öğrencileri hem devlet kurumlarına hem de özel sektör kurumlarına hazırlamaktadır. Yukarıda sıralanan görüşler dikkate alındığında özellikle halkla ilişkiler perspektifinden bu görüşler tartışmalıdır. Duffy'nin görüşünün aksine modern halkla ilişkiler kurumlar ile kamuları arasında uzun soluklu ve anlayış oluşturmaya dayanan ilişkileri kapsamaktadır. Kielson'nun halkla ilişkilere bakışı ise halkla ilişkilerin tek yönlü anlayışını yansıtan basın ajansı modeliyle sınırlandırılmıştır. Benzer şekilde Floyd'un kamu diplomasisi tanımı da oldukça kısıtlıdır.

İki alanın farklılığına yönelik bir diğer görüş ise halkla ilişkiler akademisyenlerinin özel sektör alanına gösterdikleri ilginin çok azını hükümet alanındaki halkla ilişkiler faaliyetlerine göstermeleri konusundadır (Signizter ve Coombs, 1992). Hükümetlerin, uluslararası halkla ilişkilerin aktörlerinden biri olarak kabul edilmelerine rağmen teorik ve uygulamaya dönük halkla ilişkiler literatürünün bu konuda sessiz kaldığına dikkat çekilmiştir. Kamu diplomasisi ve uluslararası halkla ilişkiler, uluslararası alanda ortaya çıkmasına rağmen uluslararası ilişkiler disiplini tarafından ihmal edilen alanlar arasında kalmışlardır. Bunun temel nedeni uluslararası ilişkilerdeki mevcut konuların genel olarak savaş, güvenlik, askeri ve ekonomi politik konulara dayanan sert güç unsurlarından oluşması ve her iki alanın da hafif, ikincil ve marjinalize edilmiş konular olarak görülmesinden kaynaklanmaktadır (Yun, 2005).

Bu genel ilgisizliğe rağmen iki alan arasındaki bağlantıya yönelik kuramsal yaklaşımlar ve bu bağlantıları ortaya çıkarmaya yönelik akademik çalışmalar yapılmıştır. Bu iki alan

1 1953-1999 yılları arasında faaliyet gösteren Amerika Birleşik Devletleri'nin kamu diplomasisi faaliyetlerini yürüten bilgilendirme ajansı. ('United States Information Agency', 2015)

arasında bağlantılar olduğunu öne süren, yukarıda da yer verilen görüşlerin yanı sıra kuramsal ve modellemeye yönelik yaklaşımların incelenmesi iki kavram arasındaki ilişkiyi daha da netleştirecek, bu alana yönelik yapılacak çalışmalara ve pratik uygulamalara katkı sağlayacaktır. Kamu diplomasisi ve halkla ilişkiler arasındaki ilişkinin ortaya çıkaracağı iletişim ve ilişki olanakları, ülkeler için zorunlu hale gelen siyasal, ekonomik, kültürel ve sosyal ilişkilerin ve işbirliklerinin gerçekleştirilmesini ve yürütülmesini kolaylaştıracaktır. Bu incelemenin, özellikle de yerli literatürde bu tür çalışmaların kısıtlı olduğu düşünüldüğünde Türkiye özelinde gerçekleştirilecek akademik çalışmaları ve ‘Türkiye Kamu Diplomasisine’ yönelik pratik uygulamaları geliştireceği düşünülmektedir. Kamu diplomasisi ve halkla ilişkiler bağlantısına yönelik kuramsal yaklaşımları iki başlık halinde incelemek mümkündür.

Kamu Diplomasisi Perspektifinden Kuramsal Yaklaşımlar

Kamu diplomasisi üzerine yapılan akademik çalışmaların çeşitli kısıtlılıkları olduğu belirtilmiştir. Bu kısıtlılığın başında çoğu çalışmanın tarihsel olarak soğuk savaş dönemi ABD deneyimlerini yansıtmaları gelmektedir. Başlangıçtan günümüze kadar kamu diplomasisi teorileri ve uygulamaları genel olarak Amerika, Kanada ve İngiliz tecrübelerinin etkisi altında gelişmiştir (Szondi, 2009: 304). Diğer ülkelerde görülen kamu diplomasisi teorileri ve uygulamaları bu ülkelerdeki çalışmalardan etkilenmiştir. Diğer bir kısıtlılık ise birçok akademisyen ve uygulayıcının kamu diplomasisinin propaganda, halkla ilişkiler, uluslararası halkla ilişkiler, psikolojik savaş, yumuşak güç, kamusal işler gibi alanlarla ilişkisi hususunda kafa karışıklıkları yaşamasıdır. Bu kısıtlılıklar nedeniyle kamu diplomasisi alanında kuramsal ve modellemeye yönelik çalışmaların sayısının yetersiz olduğu belirtilmiştir (Gilboa, 2000: 56).

Kamu diplomasisi perspektifinden iletişim alanına bakıldığından iki temel yaklaşım bulunmaktadır. Bunlardan ilki iletişimi, kontrol ve ikna amaçlı bilgilerin aktarılması olarak gören ‘çizgisel süreç yaklaşımı’dır. Diğeri ise iletişimi ilişki kurma ve uyumu geliştirme amaçlı gören ‘toplumsal süreç yaklaşımı’dır (Zaharna, 2009: 86). Bunu, halkla ilişkiler ve kamu diplomasisi alanlarında ve kamu diplomasisinin halkla ilişkilerle bağlantısına yönelik araştırmalarda da görmek mümkündür. Uluslararası ilişkilerde iletişimin görünümünü belirlemek için kamu diplomasisinin durum, amaç, güç ve zaman olmak üzere dört farklı boyutu olduğu öne sürülmüştür (Szondi, 2008: 8). Bunlardan ilki olan durum, iletişimin oluştuğu şartları ve durumları (savaş-barış) ifade ederken, iletişimin amacı ise tek yönlülük ya da çift yönlülük olarak belirtilmiştir. Güç, arzu edilen amaçların elde edilmesini tanımlarken, son boyutta yer alan zaman ise iletişimin zamanını ve uzunluğunu ifade etmektedir.

Leonard ve arkadaşları tarafından geliştirilen modelde kamu diplomasisinin üç boyutu üzerinde durulmuştur. Bu modelde kamu diplomasisinin siyasi (askeri), ekonomik ve sosyo-kültürel amaçlarına vurgu yapılmış, ‘reaktif’ (kısa vadeli), ‘proaktif’ (orta vadeli) ve ‘ilişki kurma’ (uzun vadeli) boyutlarına değinilmiş, bu boyutlar haber yönetimi, stratejik iletişim ve ilişki inşa etme boyutları olarak adlandırılmıştır (Leonard vd., 2002: 10-20). Model anlık ortaya çıkan, kriz yaratacak haberlere verilebilecek acil cevapları içeren bir süreçten, mesajların ve ilişkilerin

stratejik bir planlamaya tabi tutularak uzun süreli ilişkileri de kapsayan bir boyuta doğru değişimini temsil etmektedir.

Kamu diplomasisinde gerçekleştirilecek iletişimin süreklilik arz etmesi gerektiği, bu süreçte sadece kendi vatandaşlarının değil, yabancı kamuoyu söz konusu ülkenin iç ve dış politikasının ve bunların altında yatan sebeplerin de bilinmesinin önemli olduğu vurgulanmıştır. Stratejik iletişim süreçlerini doğru bir şekilde yürüten ve yabancı kamuoyların desteğini alan ülkelerin, uluslararası arenadaki prestijlerinin olumlu yönde gelişeceği ve kamu diplomasisinin, sivillerin günlük ya da gündelik iletişimleri olarak tanımlanan uluslar arası konferanslar, medya ilişkileri, öğrenci değişim programları gibi birçok mecraı kullanarak uzun dönemli ilişkilerin yaratılmasını sağlayacağı belirtilmiştir (İnan, 2012: 66). Kamu diplomasisi, “ister siyasal pazarlama sürecinin olmasa olmaz alanlarından biri olarak belirtilsin isterse kamuoyunu pekiştirmek ya da olumluya dönüştürmek için etkili bir araç olarak görülsün temelde ülkelerin ulusal çıkarlarına yönelik yürütülen, özünde ‘etkili kültür paylaşımı ve aktarımı’ ilkesini taşıyan profesyonel bir halka ilişkiler alanı” olarak belirtilmiştir (2012: 66).

Kamu diplomasisi aktiviteleri ‘bilgilendirme’, ‘etkileme’ ve ‘dahil olma’ olarak üç kategoride incelenmiştir (Kelley, 2009: 73). Bilgilendirme aşamasında kısa dönemli etkinlikler ve krizler için enformasyon yönetimi ve dağıtımı söz konusu iken etkileme aşamasının hedef kamulara yönelik tutum değişimini amaçlayan uzun dönemli kampanyaları kapsadığı belirtilmiştir. Dahil olmada (engagement) gruplar ve örgütler arasında ya da uluslar arasında ilişki inşa etme ve uzun dönemli güven, karşılıklı anlayış geliştirme gibi hedefler yer almaktadır. Kamu diplomasisi anlayışında monolog formlardan diyalog formlara doğru bir geçiş olduğu belirtilirken üçüncü bir boyut olan işbirliğinin genellikle gözden kaçırıldığı ifade edilmiştir. Her üç katmanın da doğru şartlarda ve zamanlarda kullanıldığında kamu diplomasisi için eşsiz değerler sunacağını vurgulanırken monoloğa dayanan kamu diplomasisi çalışmalarının global iletişim sistemi için vazgeçilmez özellikler taşıdığı, günlük ve anlık olayların uluslar arası kamuoyuna duyurulmasında tek yönlü mesaj gönderiminin kaçınılmaz olduğu belirtilmiştir (Cowan ve Arsenault, 2008).

Siyaset bilimciler ve halkla ilişkiler akademisyenleri diyalogun, ideallerin ve bilgilerin değiştiği, karşılıklı ve çok boyutlu iletişimin gerçekleştirildiği durumlarla ilgili olduğunu ifade etmişlerdir. Kamu diplomasisi politikalarının ve teorilerinin geliştirilmesinde, uygulamasında monoloğa ve diyaloga dayanan iletişimin doğru şartlarda uygulandığında dış politikayı, uluslararası anlayışı, saygınlığı geliştirdiği belirtilirken, daha kritik ve etkili olan dış kamularla ilişki kurma ve ülkeler arası işbirliğinin göz ardı edildiği ifade edilmiştir. Kamu diplomasisi yöntemi olarak işbirliğinin, ortak problemlerin ve çatışmaların çözümünden, ortak vizyonların geliştirilmesine, fiziksel projelerin birlikte tamamlanmasına kadar uzanacağı, farklı uluslardan katılımcıların farklı dönemlerde ortak projeler etrafında bir araya gelerek uzun süreli ilişki ve anlayış oluşturulmasına zemin ve yapı hazırlayacağı belirtilmiştir (Cowan ve Arsenault, 2008).

Bir başka yaklaşımda ise kamu diplomasisi faaliyetleri ‘enformasyonel ve ilişkisel model’ olarak sınıflandırılmıştır. Enformasyonel model, siyasal amaçları gerçekleştirmek için mesajların tasarımını ve dağıtımını içeren bilgilendirme, propaganda ve algı yönetimi konularını kapsarken,

ilişkisel model ise siyasi amaçlara ulaşmak için sosyal yapıların inşa edilmesini ifade etmektedir (Zaharna, 2009: 86). İlk modelde amaç enformasyonun tek taraflı olarak karşı tarafa iletilmesi iken ikinci modelde karşılıklı güvene dayanan işbirliği esastır. İlkinde bilgilerin transferini sağlayan çizgisel bir iletişim; yani bilgilerin, politikaları, çıkarları, imajları geliştirmek için toplandığı ya da tek taraflı amaçların elde edilmesi için iletildiği bir durum söz konusu iken ikincinin de çift yönlü ve dengeli bir ilişki söz konusudur (2009: 88). Kamu diplomasisinin enformasyonel modeli propaganda, ulus markalama (nation branding), medya ilişkileri, uluslararası yayıncılık ve bilgilendirme kampanyalarından oluşurken, ilişkisel model, kültürel ve eğitim amaçlı değişim programları, lider gezileri, kültürel ve dil kurumlarının faaliyetleri, kalkınma yardımı projeleri, partnerlik uygulamaları (twinning arrangements), ilişki inşa etme kampanyaları, politik olmayan işbirliği çalışmaları, katalizör diplomasi faaliyetleri gibi etkinlikleri kapsamaktadır (2009: 86-92).

Gilboa tarafından ortaya atılan yaklaşımda üç farklı kamu diplomasisi modeli geliştirilmiştir. 'soğuk savaş modeli' olarak nitelendirilen ilk dönemde, kamu diplomasisi faaliyetleri, yabancı topluluklar üzerinde uzun soluklu sonuçlar elde etmek için hükümetler tarafından muhalif ilişkilerde uygulanmıştır. İkinci model olan 'devlet dışı ulus aşırı' dönemde ise ulusal sınırların dışındaki grupların, kurumların, sivil toplum kuruluşlarının ve bireylerin faaliyetleri söz konusudur. 'iç halkla ilişkiler modeli' olarak anılan üçüncü modelde, hükümetler, halkla ilişkiler şirketleri ve lobilerle birlikte çalışarak politikalarının meşruiyetlerini sağlama yoluna gitmektedirler (Gilboa, 2000: 59).

Kültürel iletişimin kamu diplomasisinin en önemli parçası olarak görülmesinden yola çıkarak 'kültürel iletişim modeli'ni geliştiren Peisert, bu modeli dört alt modelde incelemiştir. İlk model olan 'değiş tokuş ve işbirliği' evresi, karşılıklı tarafların eşit haklara sahip olduğu durumda her iki tarafın bilimsel, toplumsal ve kültürel sorunları çözmek için bir araya geldiği ilişki biçimini tanımlamaktadır. Amaç bir ülke için yurt dışında anlayış ve sempati yaratmaktır. Uluslararası düzlemde akademisyenlerin ziyaret programları, öğrencilerin değişim programları ya da araştırma projeleri değiş tokuş ve işbirliği zemininde yürütülen faaliyetlere örnek olarak gösterilmektedir. İkinci model ise 'bir kültürün yurtdışına tek yönlü transferi'dir. Bu model yapısında barındırdığı dengesizlikten dolayı dış politikayla ilgili merkezlerin faaliyetlerini kapsamaktadır. Burada karşılıklı değiş-tokuş yerine ikna etmek esastır. Dil okullarının yurtdışında yaygınlaştırılması bunun bir örneğidir. "Enformasyon" adlı üçüncü modelde amaç yurt dışında bilgilendirme yapmaktır. Basın ve medya ilişkilerinin yoğun olarak kullanıldığı bu süreçte dış politikaya paralel bilgiler verilmektedir. Dördüncü model olan 'öz-tasvir' yaklaşımında ise yurtdışında bir ülkenin spesifik bir resminin bilinçli olarak çizilmesi üzerinde durulmaktadır. Bu modelde amaç merkezi örgütlerin oluşturulmasını arzu ettikleri resme göre bir planlama ve koordinasyon gerçekleştirmektir (Becerikli, 2005: 19).

Kamu diplomasisini üç boyutta inceleyen Nye, kavramın iletişimle olan ilişkisini de ortaya koymuştur. Bunlardan ilkinin iç ve dış politikanın anlatıldığı, basınla ilişkileri de kapsayan 'günlük iletişim' oluşturmaktadır. Hükümetlerin basınla ilişkileri, iç ve dış politika konularında bilgi vermeleri bu boyutta yer almaktadır. İkinci boyut 'stratejik iletişim'dir. Hükümetlerin kampanya dönemi gerçekleştirdikleri faaliyetler, devletlerin dış politika planlamaları ve mesajlarını

oluşturmaları bu dönemin en dikkat çeken özellikleridir. Üçüncü boyutu ise bireysel ilişkileri kapsayan ‘uzun süreli ilişkiler’ yer almaktadır. Bunlar burslar, değişimler, eğitimler, seminerler, konferanslar ve medya ilişkileridir. Bütün bu boyutlar bir ülkenin olumlu ve çekici bir imaj yaratmasında ve erişmek istediği dış politika sonuçlarına ulaşmasında önemli roller oynamaktadır (Köksoy, 2013: 374).

Mithchell, kültürel iletişimi, ‘kültürel diplomasi’ ve ‘kültürel ilişkiler’ olarak ikiye ayırmıştır. Kültürel diplomasi, diplomatik aktivitelerin kolaylaştırılması amacıyla belirlenen imajların yurtdışına aktarılması için resmi anlamda kültürel anlaşmaların yapılması olarak tanımlanırken, kültürel ilişkiler ise bu anlaşmaların ve kültürel iletişimin uygulanması olarak ifade edilmiştir (Signitzer ve Wamser, 2006: 648) Kültürel ilişkilerin amacı tek taraflı bir anlayıştan ziyade karşılıklı anlayış ve işbirliğine dayanan bir ortam oluşturmaktır. Deibel ve Roberts ise kamu diplomasisinde ‘katı yaklaşımlı’ (tough-minded school) ve ‘esnek yaklaşımlı’ (tender-minded school) olmak üzere iki okul olduğunu öne sürmüşlerdir. Katı yaklaşımlı okul, yabancı kamulara yönelik hızlı medya olan televizyon ve radyoyu ikna ve propaganda amaçlı kullanırken, esnek yaklaşımlı okul ise yavaş medya olarak nitelendirilen akademik ve kültürel değişimleri kamu diplomasisinin kültürel işlevleri olarak değerlendirmişlerdir (2006: 440).

Pratkanis, kamu diplomasisi amaçlarına ulaşmak için iki temel ve popüler model olduğunu ileri sürmüştür. Bunları ‘reklamcılık’ ve ‘halkla ilişkiler’ olarak belirten yazar, her ikisinin de tekniklerinin kamu diplomasisine uygulanabileceğini belirtmiştir. Bu sayede imajların, sloganların dış politika yapıcılar tarafından dış politika konularına serpilerek bu politikaları güzelleştirmeye ve tatlandırmaya yardımcı olacağını ifade etmiştir. Ancak bu yaklaşım kamu diplomasisinin anlayış oluşturma ve uzun soluklu yapısı göz önüne alındığında yetersiz olacağı gerekçesiyle eleştirilmiştir (Pratkanis, 2009:114). Nelson ve Izadı, kamu diplomasisi alanındaki etik uygulamaların gerçekleştirilmesinde halkla ilişkilerin iki yönlü simetrik modelinin teorik çerçevesinin örnek oluşturabileceğini vurgulamışlardır. Halkla ilişkiler akademisyenlerinin, kurumların paydaşlarıyla kurmaya çalıştıkları uzun soluklu ilişkilerin ancak simetrik iletişim stratejileriyle inşa edilebileceği vurgusundan yola çıkan yazarlar, bunun etik kamu diplomasisi için de geçerli bir yapı sunacağını belirtmişlerdir. Bu bağlamda profesyonel halkla ilişkilerin sunduğu simetrik amaçların kamu diplomasisinin etik meşruluğunu güçlendireceği ve iki yönlü simetrik halkla ilişkiler anlayışının yeni kamu diplomasisinin esası olabileceği vurgulanmıştır (Nelson ve Izadı, 2009: 340).

Genel olarak yukarıda yer alan kamu diplomasisi yaklaşımlarına ve modelleme çalışmalarına bakıldığında iki temel anlayışın ortaya çıktığı görülmektedir. İç ve dış kamuların dış politika ve dış iletişim doğrultusunda bilgilendirmesini amaçlayan enformatik (tek yönlü) modeller ile bu kamularla iyi ilişkiler ve anlayış oluşturmaya amaçlayan ilişkisel (çift yönlü) modeller. Genel olarak eski ve yeni kamu diplomasisi anlayışını yansıtan bu yaklaşımlar aynı zamanda kavramın halkla ilişkilerle bağlantısını da güçlü şekilde ortaya koymaktadır. Yeni kamu diplomasisi anlayışı iletişim ve ilişki olguları etrafında gelişen ve kamularla çift yönlü bir iletişimi gerektiren özellikler taşımaktadır. Bu nedenle kamu diplomasisi ve halkla ilişkiler günümüzde benzer amaçlarla benzer yöntemleri ve araçları kullanmaya başlamışlardır. Yukarıda yer alan yaklaşımlar ve

modeller kamu diplomasisi perspektifinden iki alan arasındaki bu bağlantıyı desteklemekte ve güçlendirmektedir.

Halkla İlişkiler Perspektifinden Kuramsal Yaklaşımlar

Kamu diplomasisi bağlamında halkla ilişkiler ve uluslararası halkla ilişkiler temelli bir kuram geliştirmeye yönelik çabalar yetersiz olmakla birlikte diplomasi, kamu diplomasisi ve halkla ilişkiler arasındaki etkileşimleri ortaya çıkarmaya yönelik çalışmaların sayısı artış göstermektedir. Kamu diplomasisinin ilişkisel ve iletişimsel boyutlarına, iletişim ve halkla ilişkiler açısından yaklaşan ve iki alanın ortaklıklarına yönelik çalışmalar yapan başlıca akademisyen ve araştırmacılar Kruckeberg & Vujnovic (2005), Signitzer & Wamser (2006), Signitzer & Coombs (1992), Van Dyke & Verčić (2009), Yun (2006)'dur (Köksoy, 2013: 377).

İki alanın benzerliklerindeki temel vurgu ilişki yönetimidir. Yazarlar, halkla ilişkiler konseptinin, bilgilerinin kamu diplomasisi akademisyenleri ve uygulayıcıları için faydalı olacağını belirtmişlerdir. Bu düşünceden yola çıkan L'Etang, halkla ilişkiler uygulayıcılarının diplomasi ve kamu diplomasisi teorilerinden faydalanabileceklerini ifade etmiştir (2013: 377). Kamu diplomasisinin iletişim, tarih, uluslararası ilişkiler, medya çalışmaları, halkla ilişkiler ve bölgesel araştırmalar başta olmak üzere birçok disiplinle teorik, kavramsal ve metodolojik bağları olduğu öne sürülmüştür. L'Etang iki alanın olası ilişkisini incelediği araştırmada, halkla ilişkilerin uluslararası ilişkileri inceleyerek kökenleri hakkında daha fazla bilgi sağlayabileceğini belirtmiştir (Fitzpatrick, 2011: 10). Halkla ilişkiler ve diplomasi alanlarındaki pratik benzerlikler tartışmasının, kısmen var olan akademik literatür, kısmen de kaybettiği itibarı halkla ilişkilere sunacak diplomatik konuma duyulan özlemi açıklayan uygulayıcı bakış açısına dayandığı belirtilmiştir (L'Etang, 2002: 45).

Bu görüşe göre L'Etang, halkla ilişkiler ve kamu diplomasisi uygulayıcılarında bazı ortak fonksiyonlar belirlemiş, bunları, 'temsiliyet' (retorik, hatiplik, savunma), 'diyalog' (müzakere, arabuluculuk), 'danışma' (tavsiye), 'bilgi toplama' (araştırma, çevre tarama, sorun yönetimi), 'kültürlerarası iletişim' ve 'kamuoyu yönetimi' olarak sıralamış; iki alanın benzer işlevleri yerine getirdiğini ifade etmiştir (Köksoy, 2013: 378). Benzer şekilde diplomatlar ve halkla ilişkiler uzmanlarının fonksiyonlarını 'temsil' (retorik, hatiplik, müdafaa), 'diyalog' (pazarlık, arabuluculuk) ve 'akıl hocalığı' (danışma) olmak üzere üç başlık altında incelenmiş, bunların ortak işlevler taşıdığını öne sürmüştür (Fitzpatrick vd. 2013: 2).

Toplumsal anlamda halkla ilişkiler ve diplomasi arasında açık bir örtüşme olduğu ifade edilirken, her iki alanın da güç, baskı, yönlendirme, propaganda, kamular ve kamuoyu, müzakere, sorun yönetimi (issue management) ve lobicilik gibi kavramlarla anıldığı belirtilmiştir (L'Etang, 2006: 386). Bu disiplinlerin 'yorumlayıcı – sunumsal' ile 'iletişim ve sorun alanlarını yönetme rolleri' konularında benzerlikleri taşıdığına dikkat çekilmiştir (Fitzpatrick vd. 2013: 3). Halkla ilişkiler ve diplomasi, bağımlı olduğu kurumun ya da ülkenin itibarını korurken güven, müzakere ve etki yönetimi stratejileri oluşturmaya dayanır. Bu benzerliğin medya değeri ve kullanımı

için de geçerli olduğu ifade edilirken, diplomatların ve halkla ilişkiler uzmanlarının işlerinin büyük bölümünün medya işlerinden oluştuğu, medya yoluyla günlük konular hakkında uygun gündemler oluşturmaya çalıştıkları belirtilmiştir.

Signitzer ve Coombs, halkla ilişkiler perspektifinin, devletlerin, ülkelerin ve toplumların yabancı halklarla kurdukları ilişkilerin anlaşılmasında katkılar sunacağını belirtmişlerdir. İki alan arasında amaç ve kullanılan araçlar yönünden ortaklıklar bulunduğu öne sürülmüştür. Her bir disiplinin diğerinin güçlü yanlarından faydalanabileceği ve yabancı kamularla ilişkilerde bu ortaklıkların faaliyetlere uyarlanabileceği sonucuna varmışlardır. Halkla ilişkiler literatüründeki boşluklar değerlendirilirken örneğin simetri ile ilgili teorilerin, halkla ilişkiler teorilerinden çok, uluslararası ilişkiler teorileriyle ilgili olduğu saptanmıştır. Kamu diplomasisi ve halkla ilişkiler uygulamacılarının sıkça aynı amacın peşinde oldukları; örgütlerinin ya da müşterilerinin çıkarı için kamuoyunu etkilemeye çalıştıkları belirtilmiştir. (1992:139).

Signitzer ve Wamser, 2006 yılında halkla ilişkiler ve kamu diplomasisi arasındaki benzerliklere yönelik yaptıkları araştırmada kamu diplomasisini 'hükümetlerin halkla ilişkiler faaliyeti' olarak tanımlamışlardır. Hem halkla ilişkiler hem de kamu diplomasisinin organizasyonların ve hükümetlerin stratejik iletişim fonksiyonları olduğunu ifade etmişlerdir. İki alanda da çalışanların sınır genişletici rolünü oynadıklarını, bir ayaklarının kurumun içindeyken öbürünün kurumun dışında yer aldığını belirtmişlerdir. Yazarlara göre kamu diplomasisi faaliyetlerinde çoğunlukla halkla ilişkiler programları uygulanmaktadır. Her iki alanın ilişkisi kısaca çeşitli, birleşik ve birbirine geçmiş olarak nitelendirilirken, hükümet dışı aktörlerin artmasıyla bu iki alan arasında koordinasyonu sağlamaya yönelik teorilerin, modellerin ortaya çıkacağı belirtilmiştir (Fitzpatrick, 2011: 10). Halkla ilişkiler teorileri ve kamu diplomasisi arasındaki bağlantıyı ortaya çıkarmaya yönelik bir diğer çalışmada ise Yun, Washington D.C.'deki yabancı kamu diplomatlarının kamu diplomasisi yönetimi ve davranışını incelemiştir. İki alanın uygunluğuna yönelik halkla ilişkiler literatüründen iki model belirleyen araştırmacı, sonuç olarak halkla ilişkiler çerçevesinin kamu diplomasisine, davranış ve mükemmelliğin kavramsallaştırılması ve ölçülmesi için transfer edilebileceğini belirtmiştir (Fitzpatrick vd., 2013: 3).

Benzer şekilde, Yun ve Toth, kamu diplomasisinin sosyolojik globalizasyonu ile birlikte ülkelerarası nüfus hareketlerinin arttığı, hükümetler için sadece dış kamular değil aynı zamanda ülke içinde yaşayan yabancı kamuların da kamu diplomasisinin hedef kitlesi haline geldiğini belirtmişlerdir. Bu gelişme kamu diplomasisini kamusal işlerin bir parçası haline getirmiştir. Hükümet halkla ilişkilerinin de kamusal işlerin bir parçası olduğunu belirten araştırmacılar, aynı şekilde kamusal işleri gerçekleştirmek için bu iç yabancı kamularla iletişim kurulması gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu noktada kamu diplomasisinin ve halkla ilişkilerin yakınlaştığı, aynı iletişim stratejilerinin ve tekniklerinin aynı operasyon alanlarında yürütülmeye başlandığı belirtilmiştir (2009: 501).

Günümüzde kamu diplomasisi ve halkla ilişkiler kampanyalarının birbirine çok benzediği, yaşanan farklılıkların ise süreçlerde ortaya çıktığı ifade edilmiştir. Pigman ve Deos, her iki alanda da araştırma, mesaj oluşturma, strateji kurgulama, taktik geliştirme, başarı analizi ve ölçümleme

gibi gerekliliklerin söz konusu olduğunu belirtmişlerdir (2008: 90). Hükümetlerin iki alanın da tekniklerinden ve metotlarından yararlanabilecekleri belirtilmiş, yabancı halkla ilişkiler ve siyasal iletişim uzmanlarından yararlanılabileceği vurgulanmıştır (Fitzpatrick vd., 2013: 3). Bunun nedeni olarak hükümetlerin yürüttüğü kamu diplomasisi faaliyetlerinin basit anlamda uluslararası halkla ilişkiler çalışmaları olduğu belirtilmiştir. Özel şirketler ve hükümetlerin yürüttüğü halkla ilişkiler faaliyetleri arasındaki farkın ölçek olduğu, iki alanın da farkındalık oluşturma, tutum değişikliğini güçlendirme ve davranış değişikliği yaratma gibi benzer iletişim amaçlarına hizmet ettiği vurgulanmıştır (Potter, 2009).

Szondi, uluslar arası halkla ilişkiler danışmanlarının, hükümetler adına ülkelerin ekonomik ve politik çıkarlarının yurt dışında geliştirilmesine yönelik kamu diplomasisi kampanyalarına dahil olduklarını vurgulamış, hükümetlerin halkla ilişkiler danışmanlarından ve ajanslarından kamu diplomasisi kampanyaları kapsamında stratejik tavsiye, medya ilişkileri, medya izleme, kamusal ilişkiler, lobicilik, etkinlik yönetimi, online halkla ilişkiler, konu ve kriz yönetimi gibi konularda hizmet aldıklarını belirtmiştir (2009: 297). Freitag, uluslararası halkla ilişkileri, kamu diplomasisi konsepti kapsamında incelemiş ve kamu diplomasisini Grunig ve Hunt'un dörtlü halkla ilişkiler modeline uygulamıştır. Halkla ilişkilerin 'basın ajansı modeli' ile kamu diplomasisinin 'propaganda modeli' arasında, halkla ilişkilerin 'kamuyu bilgilendirme modeli' ile kamu diplomasisindeki 'kendini yorumlamaya yönelik yaklaşımı' arasında, halkla ilişkilerin 'iki yönlü asimetrik modeli' ile kamu diplomasisinin 'enformasyon yaklaşımı' arasında, son olarak da halkla ilişkilerin 'iki yönlü simetrik modeli' ile kamu diplomasisinin 'diyalog modeli' arasında benzerlikler olduğunu ileri sürmüştür (Freitag ve Stokes, 2009: 37).

Becerikli, kamu diplomasisinin halkla ilişkilerle bütünleşebilmesi için kamu diplomasisi ve ilgili kavramların tanımlanması ve halkla ilişkiler ile kültürel iletişimin bir modelinin sunulması gerektiğini belirtmiştir. Kamu diplomasisinin amacının, yurttaşların tutumlarını etkileme yoluyla yabancı hükümetlerin davranışlarının etkilenmesi olduğu belirtilirken bu amacın kamu diplomasisinin halkla ilişkilerle olan bağını ortaya koyduğu ifade edilmiştir. Kamu diplomasisi ve halkla ilişkiler uzmanları aynı amaca hizmet eder; kurumlarının/örgütlerinin çıkarları için kamuoyunu etkilemeyi hedefler (Becerikli, 2005: 17). Signitzer ve Coombs'ın formüllediği biçimiyle kamu diplomasisinin iki yüzü vardır. Bunlar 'siyasal enformasyon' ve 'kültürel iletişim'dir. Siyasal enformasyon dışişleri bakanlıkları ve büyükelçiliklerin siyasal sekreteraryalarının yürüttüğü faaliyetlerdir. Kültürel iletişim ise genellikle dışişleri bakanlığı, yurtdışındaki kültürel kurumlar (British Council ya da Goethe Institute, vb.) yarı özerk kurumlar tarafından yürütülmektedir. Kültürel ilişkilerin alt birimleri olan kültürel diplomasinin amacı, kültürel faaliyetleri kolaylaştırmaya yönelik bir bakış açısıyla, bir kültürün yurt dışındaki imajını şekillendirmektir. Kültürel ilişkilerin amacı ise bir imtiyaz arayışı değil, toplumlar arasında karşılıklı yarar, anlayış ve işbirliği alanları yaratmaktır (Becerikli, 2005: 17).

Peisert'in kültürel iletişime yönelik geliştirdiği dörtlü model ('değiş tokuş ve işbirliği', 'bir kültürün yurtdışına tek yönlü transferi', 'enformasyon', "öz-tasvir") ile Grunig ve Hunt'ın geliştirdikleri, halkla ilişkilerin tarihsel sürecini ve halkla ilişkiler davranışını açıklayan halkla ilişkilerin dörtlü modellemesi arasında benzerlikler kurulmuştur (2005: 19). Buna göre:

1. Basın ajansı/duyurma: Bir kültürün tek yönlü transferi
Her iki model tek yönlüdür. Propaganda amaçlı agresif dil politikası vardır. Dengesiz ilişkiler söz konusudur.
2. Kamusal enformasyon: Öz-tasvir
Her ikisinde de tek yönlü enformasyon ve çok az ikna çabası vardır. Her ikisi de anlaşılma arzusu taşır.
3. İki yönlü asimetrik model: Enformasyon
Amaç sempati ve kabul oluşturmaktır. Dikkatli ve bilimsel bir planlama söz konusudur. Taraflardan birinde davranış değişikliği yaratır.
4. İki yönlü simetrik model: Değiş tokuş ve işbirliği
Diyalog ve dengeli etkiler amaçlanır. Her iki tarafın davranışlarında da değişiklik vardır.

Signitzer ve Coombs, yukarıdaki karşılaştırmaya da dayanarak kültürel iletişim (kamu diplomasisi) ile halkla ilişkiler uygulamaları arasında benzerlikleri olduğunu belirtmişler, iletişimin yönü ve amacı üzerinden karşılaştırmalar yapmışlardır. Yukarıdaki ilk üç model tek yönlü, son model ise çift yönlü olarak belirtilmiş; iletişimin amacının ise ilk üç modelde asimetrik ve ikna temelli, son modelde ise diyalog, simetri ve dengeli bir etki temelli bir iletişimi öngördüğü belirtilmiştir (Yağmurlu, 2012: 21). Becerikli'ye göre kültürel iletişim modeli ve halkla ilişkiler modelleri arasındaki benzerlikler, kamu diplomasisi ve halkla ilişkiler arasındaki bazı ortak temel kavramları açığa vurmaktadır. Modern teknoloji ve modern ulus devletlerin ihtiyaçları, kamu diplomasisi ve halkla ilişkiler alanlarını birbirine yakınlıştırmıştır (Becerikli, 2005: 20). Kamu diplomasisinin politika iletişimi tarafına odaklanan Grunig, halkla ilişkiler ve kamu diplomasisi bağlantısını halkla ilişkilerin dört modeli çerçevesinde incelemiştir. Yabancı hükümetler adına halkla ilişkiler kampanyalarını yürüten ABD'li halkla ilişkiler firmalarının çalışmalarını inceleyen yazar, bu çalışmalarını stratejik iletişim kampanyaları olarak tanımlamıştır. Grunig'e göre bu kampanyalar genel olarak basın ajansı ve kamuoyu bilgilendirme modeli çerçevesinde iki yönlü asimetrik model ve kişisel etki yaratma amacıyla yürütülmektedir. Amaç müşterilerin basında görünümünün sağlanması ve imajlarının parlatılmasıdır (Yun, 2005: 12).

Bir diğer görüş ise kamu diplomasisinin amaçlarından olan siyasal bilgilendirme ile halkla ilişkiler modellerinden kamuoyu bilgilendirme ve iki yönlü asimetrik model arasında benzerlik olduğu yönündedir (Yağmurlu, 2012: 21). Yağmurlu, kamu diplomasisinin eski ve yeni yaklaşımları, siyasal bilgilendirme, kültürel iletişim boyutları ile bunların halkla ilişkiler modelleriyle ilişkisini incelemiştir. Yazara göre, modern ulus devletler yurtdışındaki kamuların kanaatlerini etkileme girişimleriyle kendilerini halkla ilişkiler faaliyetlerinin içinde bulmaktadırlar (Becerikli, 2005: 20). Erzen'e göre kamu diplomasisi ve halkla ilişkiler disiplinlerinin ilgilendikleri 'kamuoyu' ve 'hedef kitle' kavramları iki disiplin arasındaki ilişkinin açıklanması konusunda başlangıç noktasını oluşturmaktadır. Kamu diplomasisi (public diplomacy) ve halkla ilişkiler (public relations) kavramlarındaki kamu ve halk (Public) genel olarak iki alanın hedef kitlelerini

tanımlamaktadır. Bu hedef kitleler genel olabileceği gibi stratejik olarak belirlenmiş grupları da (kamuları) ifade edebilmektedir. Dolayısıyla iki kavram da organizasyonların ve hükümetlerin hedef kitlelere, kamulara yönelik iletişim ve ilişki yönetimlerini tanımlamaktadır.

Yun, kamu diplomasisi davranışı ve yönetimi konularında ülkelerin ve hükümetlerin davranış farklılıklarını ortaya çıkarmak amacıyla yaptığı literatür araştırmasında, bu alandaki çalışmaların ve teorilerin yetersiz olduğunu belirtmiştir. Bu yetersizliği aşmak amacıyla halkla ilişkiler davranışı ve mükemmellik kuramının kamu diplomasisi anlayışına uygulanması fikri ortaya atılmıştır. Mükemmellik kuramının ve halkla ilişkiler disiplininin en önemli kuramcılarında James E. Grunig'in danışmanlığında yapılan çalışmada Yun, uluslar arası ilişkiler bağlamında Washinton'da bulunan 113 ülke büyükelçiliğinin kamu diplomasisi faaliyetlerini kamu diplomasisi davranışı ve yönetimi kapsamında değerlendirmiştir. Çalışma neticesinde 'halkla ilişkilerde mükemmellik kuramının', genel çerçevesinin ve ilkelerinin kamu diplomasisi davranışına ve yönetimine uygulanabileceği ve kamu diplomasisinin etkinliğine katkı sunabileceği sonucuna varılmıştır (Yun, 2005).

Kamu diplomasisinde evrensel değerler yaratılması ve uluslararası kamunun dış politika hedefleri doğrultusunda etkilenmesi amacıyla halkla ilişkiler yöntemleri ve tekniklerinin kullanıldığı belirtilmiştir (Erzen, 2012: 106). Taylor ve Kent, ilişki ve iletişim yaklaşımını, uluslararası ilişkiler ve diplomasi alanına uygulamışlardır. Halkla ilişkilerin, ABD'de topluluklar yaratmak ve toplulukları yeniden oluşturmak için kullanıldığından yola çıkarak dünya çapında da benzer amaçların gerçekleştirilebileceğini belirtmişlerdir. İlişki kurmanın herhangi bir dış tehdit zamanında, ulusal kalkınmada seferberlik sağlanması gibi ulusal amaçların edinilmesinde etkili olduğunu düşünen Taylor ve Kent, halkla ilişkilerin hem stratejik iletişim hem de ilişki kurma fonksiyonları açısından önemli demokratik potansiyeller taşıdığını vurgulamışlardır. Stratejik kampanya aktiviteleri ve iletişim aktiviteleri aracılığıyla halkla ilişkilerin vatandaşların yaşam düzeyini yükseltebileceği ve dünya çapında demokratik uygulamaları geliştirebileceği belirtilmiştir. Yazarlara göre halkla ilişkiler profesyonelleri genelde iletişimin özelde ise halkla ilişkilerin dünya çapında yerel ve ulusal problemlerin belirlenmesine ve çözümlenmesine nasıl katkıda bulunabileceğine bakmaları gerekmektedir (Köksoy, 2013: 386).

Halkla ilişkiler perspektifinden iki alanın ilişkisini ortaya çıkarmaya yönelik geliştirilen kuramsal yaklaşımlar ve modelleme çalışmalarına bakıldığından halkla ilişkiler ile kamu diplomasisi arasında benzerlikler bulunmaktadır. İki alanın tarihsel gelişimini de göz önüne koyan bu çalışmalarda iletişim ve ilişki biçiminin tek yönlü iletişim modellerinden çift yönlü bir iletişim anlayışına doğru değişimi görülmektedir. Kavramlar, özellikle siyasal alanda devletlerin ve hükümetlerin katı siyasal iletişim politikalarının bir parçası olarak ortaya çıkmış, günümüzde yumuşak gücün ve farklı toplumsal kesimlerle kurulan iletişimin en önemli yöntemleri haline gelmişlerdir. Kamu diplomasisine göre daha çok sivil organizasyonların hedef kamularıyla iletişim kurmalarını ve bu iletişimi yönetmelerini sağlayan halkla ilişkiler, uluslararası ilişkilerin ve dış politikanın sivilleşmesiyle, sivil aktörlerin bu alanda etkin hale gelmesiyle, kamu diplomasisi yöntemleri ile birlikte ya da kamu diplomasisi yöntemi olarak kullanılmaya başlanmıştır. Öyle ki bazı yazarlar tarafından kamu diplomasisi ülkelerin ve hükümetlerin uluslararası halkla ilişkileri olarak tanımlanmıştır.

Sonuç ve Tartışma

Çalışmanın giriş bölümünde kamu diplomasisi ve halkla ilişkiler arasında kavramsal ve uygulamaya dönük ortaklıklar olduğu fikri öne sürülmüş, bunun kuramsal olarak da incelenmesinin ve değerlendirilmesinin ülkeler için iletişim ve ilişki olanakları yaratacağı belirtilmiştir. Kamu diplomasisi ve halkla ilişkiler bağlantısına yönelik yer verilen görüşlere ve ortaya atılan yaklaşımlara ve modelleme çalışmalarına bakıldığında iki alan arasında güçlü bir ilişki bulunmaktadır. Bu sonuç, çalışmanın başında belirtilen ve ortaya konulmak istenen ilişki durumunu doğrulamaktadır. Uluslararası literatürde bu bağlantıya yönelik geliştirilen yaklaşımların sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Yerli literatürde ise halen halkla ilişkiler ile kamu diplomasisi arasında doğrudan bağ kuran çalışmaların sayısı oldukça kısıtlıdır.

Kamu diplomasisi ve halkla ilişkiler arasında bulunan bu bağlantı, kuramsal ve uygulama alanlarında iki alanın yöntem ve uygulamalarının birbirine transferini mümkün kılmaktadır. Kamu diplomasisine göre daha geniş ve köklü bir kuramsal yapıya sahip olan halkla ilişkilerin teori ve yöntemleri bu eksikliği doldurmaya aday görünmektedir. Halkla ilişkilerin güven esasına dayanan iletişim ve ilişki kurma anlayışı kamu diplomasisini siyasal ilişkilerin katı ve bürokratik sisteminden kurtararak daha toplumsal, sivil bir alana çekecektir. Uzun yıllar sert gücün ve siyasal propagandanın hizmetinde olan kamu diplomasisi bu şekilde daha sivil bir niteliğe ulaşacak ve sıklıkla karşılaştığı etik sorunlarla mücadele edebilme kapasitesine kavuşacaktır. Bu varsayımlar ve değerlendirmelerin netleştirilmesi için iki alan üzerinde daha fazla çalışma ve araştırmaya ihtiyaç vardır. Ancak yine de bu çalışmadan edindiğimiz sonuçlara dayanarak kurumlar ve hedef kitleleri arasındaki ilişkinin ve iletişimin yönetilmesi olarak ifade edilen halkla ilişkiler, ülkelerin, kamu diplomasisinin stratejilerini, hedeflerini, mesajlarını, hedef kitle analizlerini ve uygulamalarını daha sistemli hale sokmasına yardımcı olabilecek özellikler taşımaktadır.

Benzer bir görüşü savunan Szondi, halkla ilişkiler kuram ve uygulamalarının kamu diplomasisine transferinin sağlayacağı katkıları şu şekilde sıralamıştır:

- Kamu diplomasisinin bütünlüğüne katkı sağlar.
- Belirli bir iletişim stratejisine bağlı yürütülmeyen ve bu sebeple birçok ülkede taktiksel durumsal kalan kamu diplomasisini stratejik bir işlev ve aktivite olarak konumlandırılmasına katkı sağlar.
- Kamu diplomasisinin iki yönlü simetrik iletişim vasıtasıyla yürütülmesi, hükümetler ile yabancı halklar arasındaki ilişkilerin en iyi ve en verimli şekilde gerçekleştirilmesine, sürdürülmesine kolaylık sağlar.
- Hükümetler ile yabancı halklar arasında karşılıklı çıkar ilişkilerinin oluşturulmasına ve sürdürülmesine yardım eder.
- Belirsiz, zor ve anlaşılmaz kamu diplomasisi hedeflerinin, belirli ve ölçülebilir şekilde ifade edilerek, tanımlanabilmesine katkı sağlar.
- Halkla ilişkiler ve kamu diplomasisi çalışmalarının merkezi olan halk, hedef kitle ve

paydaşların belirlenerek, öncelik sıralamasının yapılmasına katkı sağlar.

- Kamu diplomasisini değerlendirmek için kavramsal bir çerçeve sunar.
- Ülke itibarı üzerinde çeşitli sonuçlar doğurabilecek uluslar arası ve/veya yerel konuların öngörülmesini, belirlenmesini, analiz edilmesini ve bununla birlikte konuların içeriğine bağlı olarak, konuların stratejik açıdan ele alınarak ileriye dönük stratejiler geliştirmesine imkan sağlar (Szondi, 2009: 297).

Kamu diplomasisi uygulamaları birçok ülke ve hükümet için halen belirsiz bir alan olarak görülmektedir. Bu belirsizlik nedeniyle kamu diplomasisi sistemlerinin ve uygulamalarının kurgusunda ciddi sıkıntılar yaşanmaktadır. Kamu diplomasisinin, klasik diplomasiden farkları, sorumluluk alanları, aktörleri ve uygulamaları kafa karışıklığının yoğun olarak yaşandığı alanlar olarak ön plana çıkmaktadır. Örnek vermek gerekirse bu kafa karışıklığının yaşandığı ülkelerden biri de Türkiye'dir. ABD ve Avrupa'da 1960'lı yıllardan sonra akademik ve pratik alanlarda tartışılan ve uygulama örnekleri yoğun olarak görülen Kamu Diplomasisi olgusu Türkiye'nin gündemine 2010 yılında girmiştir. Türkiye'nin kamu diplomasisi faaliyetlerini gerçekleştiren kurumlar ve faaliyet alanları arasındaki koordinasyonunun sağlanması, Türkiye'nin stratejik iletişimine ve etkin tanıtımına katkıda bulunması amacıyla Başbakanlık bünyesinde Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü (KDK) kurulmuştur (KDK Genelgesi, 2015).

Türkiye'de oldukça geç bir dönemde ortaya çıkan bu yapılanma gereği aslında Türkiye'nin son yıllarda yürüttüğü uluslararası politikanın da bir sonucudur. Türk dış politikasında, 1980'lerle başlayan değişimle birlikte Soğuk Savaş dönemindeki statik politikalardan uzaklaşarak, uluslararası politikada aktif oyun kurucu ülke olmaya dönük politikalar izlenmeye başlanmış, bölgesel politikalarda üst düzey siyasi diyalog, herkes için güvenlik, karşılıklı ekonomik bağımlılık ve çok kültürlülüğün korunmasına yönelik politikalar yürütülmeye çalışılmıştır (Zengin, 2010). Bu politikaların bir yansıması olarak artan iletişim ve ilişki kurma gerekliliği Türkiye için kamu diplomasi anlayışını ve uygulamalarını zorunlu kılmıştır.

Kamu diplomasisine duyulan ihtiyaç, ülkelerin demokratikleşmesi, liberal ekonomiyi içselleştirmeleri, kültürlerarası etkileşim seviyeleri ve sivil toplum kapasiteleri ile paralellik göstermektedir. Sınırlar genişledikçe ve belirsizleştikçe ülkelerin muhatap oldukları kitleler değişmekte, sayıları artmaktadır. Ülkelerin dış politika hedeflerinin gerçekleşmesi bu alanlar ve kitlelere bağımlı hale gelmektedir. Bu alanları ve ilişkiyi başarıyla yöneten ülkeler uluslararası saygınlıklarını arttırırken, aynı zamanda dış politikalarını ve ekonomik hedeflerini gerçekleştirmek için uygun iklimler oluşturmakta ve dostluklar kurmaktadır. Siyasal, ekonomik, sosyal ve kültürel etkileşim alanlarında ortaya çıkan kamu diplomasisi olgusu, hükümetlerin rutin dış politika eylemleri ve diplomatları tarafından gerçekleştirilemeyecek derecede geniş bir alanı kapsamaktadır.

Günümüzde 'hükümetlerin halkla ilişkileri' ya da 'ulus devletlerin halkla ilişkileri' olarak tanımlanan kamu diplomasisi, ülkelerin uluslararası hedef kitleleri ile iletişimlerinin yönetimi olarak tanımlanmaya adaydır. Ülkelerin diğer ülke halklarıyla kurduğu bu iletişim, belirli politik

görüşlerle yönetime gelen hükümetlerin diplomasi ve siyasal halkla ilişkiler çalışmalarından daha geniş bir alanı kapsamaktadır. Kamu diplomasisinin çok aktörlü ve gündemli yapısı düşünüldüğünde kurulacak olan sistemlerin ve stratejilerin ülkelerin ortak kanaatlerine ve hedeflerine uygun olarak yapılandırılması gerekmektedir. Modern halkla ilişkilerin çoğulcu anlayışı ve simetrik iletişim yaklaşımı, başlangıcından bu yana siyasal iletişim faaliyetleriyle ve sert güç unsurlarıyla anılan kamu diplomasisine hak ettiği saygınlığı ve güveni kazandırmaya adaydır. Ayrıca kamu diplomasisine göre daha köklü bir kuramsal yapıya sahip olan halkla ilişkiler, kamu diplomasisinin esasında bir iletişim alanı olma iddiasını destekleyecek ve temellendirecektir. Böylece ülkeler çoğu zaman siyasal gündemler ve ulusal çıkarlar etrafında geliştirdikleri kamu diplomasisi yöntemlerini sivil alana taşıyabilecek, uluslararası kamularla güvene ve karşılıklı anlayışa dayanan bir ilişki kurabileceklerdir. Bu ilişkiler ülkeler için saygınlıklarını arttırmalarının, uluslararası dostluklar kurmalarının ve uzun vadede gerek ekonomik, gerek politik gerekse sosyal refahı arttırmalarının en önemli yolu olarak görülmektedir.

Türkiye'nin artan uluslararası iletişim ihtiyacına paralel olarak kurulan KDK, hem stratejik kurgusunu hem de koordinasyon yapısını bu gerekliliği karşılayacak şekilde geliştirmelidir. Doğrudan hükümet merkezli bir kurum olması toplumun farklı katmanlarının temsilini güçleştirebileceği gibi, yapısı ve kurgusu ile Türkiye'nin dış iletişiminin ana stratejisini belirleme, diğer kurumların ve faaliyetlerinin koordinasyonunu sağlama kapasitesi bakımından da yetersiz kalacaktır. 'Türkiye Kamu Diplomasisi' yaklaşımının kurgulanmasında ve oluşturulmasında yukarıda bahsedilen halkla ilişkiler yaklaşımı önemli katkılar sağlayabilecek niteliktedir. Bu katkı sadece Türkiye özelinde değil tüm ülkelerin yabancı kamularına ve hedef kitlelerine yönelik geliştirecekleri iletişim stratejileri için geçerlidir. Sonuç olarak kamu diplomasisi ve halkla ilişkiler arasında bulunan, bu çalışmada ortaya çıkarılan güçlü bağlantı, halkla ilişkilerin stratejik kurgusunun ve yaklaşımlarının, ülkelerin kamu diplomasisi anlayışlarını ve uygulamalarını geliştirebileceğini göstermektedir. İki alan arasındaki ortaklıklar ve disiplinlerin akademik olarak birbirine olası katkıları ile ülkelerin kamu diplomasisi ve halkla ilişkiler yaklaşımlarının uygulamada ne kadar örtüşeceği yapılacak olan yeni çalışmalarla daha da netleşecek ve gelişecektir.

Kaynaklar

- Becerikli, S.Y. (2005). Uluslararası Halkla İlişkiler. Ankara: Nobel Yay.
- Chitty, N. (2009). "Australian Public Diplomacy" Handbook of Public Diplomacy. Nancy Snow and Philip M. Taylor (der.) içinde. Routledge.
- Cowan, G., Arsenault, A. (2008). "Moving from Monologue to Dialogue to Collaboration: The Three Layers of Public Diplomacy". The Annals of the American Academy of Political and Social Science. Vol:616; ss.10-33, DOI: 10.1177/0002716207311863.
- Erzen, M. Ü. (2012). "Kamu Diplomasisini Kapsamı ve Geleceği" Kamu Diplomasisi. Abdullah Özkan, Tuğçe Ersoy Öztürk (der.) içinde. İstanbul: Tasam Yay.
- Fitzpatrick, K. R. (2011). U.S. Public Diplomacy In a Post-9/11 World: From Messaging to Mutuality. Figueroa Press.
- Freitag, A. R., Stokes, A. Q., (2009). Global Public Relations. U.S.A.: Routledge.
- Gilboa, E. (2000). Mass Communication and Diplomacy: A Theoretical Framework, Communication Theory. London: The Foreign Policy Center.
- Gilboa, E. (2008). "Searching for a Theory of Public Diplomacy" The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science. Vol. 616. March. (55-77).
- Gouveia, P. F., Plumridg, H. (2005). European Infopolitik: Developing EU Public Diplomacy Strategy. UK.
- Gunaratne, S. A. (2005). Public Diplomacy, Global Communication and World Order: An Analysis Based on Theory of Living Systems. SAGE.
- İnan, E. (2012). "Kamu Diplomasisi ve Halkla İlişkiler Eksenini" Kamu Diplomasisi. Abdullah Özkan, Tuğçe Ersoy Öztürk (der.) içinde. İstanbul: Tasam Yay.
- Kelley, J. R. (2009). "Between "Take-offs" and "Crash Landings"- Situational Aspects of Public Diplomacy" Handbook of Public Diplomacy. Nancy Snow and Philip M. Taylor (der.) içinde. Routledge.
- Kim, J. Y., Molleda, J. C. (2011). "A Quantitative Analysis of Governments' Use of Interactive Media as a Global Public Relations Strategy" Public Relations Journal. Vol. 5, No. 4. (1-24)
- Köksoy, E. (2013). Halkla İlişkiler Bağlamında Kamu Diplomasisi Yönetimi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: İ.Ü.SBE.
- Kunczik, M. (2003). "Transnational Public Relations by Foreign Governments" The Global Public Relations Handbook. Krishnamurthy Sriramesh ve Dejan Verčić (der.) içinde. New Jersey: Lawrence Erlbaum.
- L'Etang, J. (2002). "Diplomasi Olarak Halkla İlişkiler" Halkla İlişkilerde Eleştirel Yaklaşımlar. Jacquie L'etang ve Magda Pieczka (der.) içinde. Çev. Sema Yıldırım Becerikli. Ankara: Vadi Yay.
- L'Etang, J. (2006). "Public Relations as Diplomacy" Public Relations: Critical Debates and Contemporary Practice. Jacquie L'Etang and Magda Pieczka. (der.) içinde. London: Lawrence Erlbaum.
- L'Etang, J. (2009). Public Relations and Diplomacy in a Globalized World: An Issue of Public Communication. SAGE.
- Leonard, M. Stead, C., Smewing, C. (2002) Public Diplomacy. The Foreign Policy Center.
- Nelson, R., Izadi, F. (2009). "Ethical and Social Issues in Public Diplomacy" Handbook of Public Diplomacy. Nancy Snow and Philip M. Taylor (der.) içinde. Routledge.
- Pigman, G. A., Deos, A. (2008). "Consuls for Hire: Private Actors, Public Diplomacy, Place Branding and Public Diplomacy." St Antony's International Review. Vol: 4. No: 1. (16-52)
- Potter, E. (2009). Branding Canada. Canada: McGill-Queen's University Press.
- Signitzer, B., Coombs T. (1992). "Public Relations and Public Diplomacy: Conceptual Convergence" Public Relations Review. Vol: 18, No: 1. (137-147)

- Signitzer, B., Wamser, C. (2006). "Public Diplomacy: A Specific Governmental Public Relation Function" Public Relations Theory II. H. Botan & Vincent Hazleton, (der.) içinde. Lawrence Erlbaum Associates.
- Snow, N. (2009). "Rethinking Public Diplomacy" Handbook of Public Diplomacy. Nancy Snow and Philip M. Taylor (der.) içinde. Routledge.
- Szondi, G. (2008). Public Diplomacy and Nation Branding: Conceptual Similarities and Differences. Netherlands Institute of International Relations Clingendael. October. (1-42).
- Szondi, G. (2009). "Central and Eastern European Public Diplomacy" Handbook of Public Diplomacy. Nancy Snow and Philip M. Taylor (der.) içinde. Routledge.
- Tench, R., Yeomans, L. (2006). Exploring Public Relations. England: Prentice Hall.
- Yun, S.-H. (2005). Toward Theory Building for Comparative Public Diplomacy From The Perspectives of Public Relations and International Relations: a Macrocomparative Study of Embassies in Washington. D.C. Dissertation, University of Maryland. College Park.
- Yun, S.-H., Toth, E. L. (2009). Future Sociological Public Diplomacy and the Role of Public Relations: Evolution of Public Diplomacy. American Behavioral Scientist. SAGE.
- Zaharna, R.S.(2009). "Mapping out a Spectrum of Public Diplomacy Initiatives-Information and Relational Communication Frameworks". Handbook of Public Diplomacy. Nancy Snow and Philip M. Taylor (der.) içinde. Routledge.
- Zengin, G. (2010). Hoca, Türk Dış Politikasında Davutoğlu Etkisi. İstanbul: İnkılap Yay.
- Zöllner, O. (2009). "German Public Diplomacy -The Dialogue of Cultures" Handbook of Public Diplomacy. Nancy Snow and Philip M. Taylor (der.) içinde. Routledge.
- Yağmurlu, A. (2012). "Halkla İlişkiler Yöntemi Olarak Kamu Diplomasisi, İletişim Araştırmaları". <http://www.todaie.gov.tr/dosya/iletisim%20arstirmalari.pdf>. 06.03.2012.
- "KDK Genelgesi" (2015). <http://kdk.gov.tr/faaliyetler/kdk-genelgesi/5>. 08.04.2015.
- "United States Information Agency" (2015) http://en.wikipedia.org/wiki/United_States_Information_Agency. 07.05.2015.
- Fitzpatrick, K., Fullerton J., Kendrick A. (2013). "Public Relations and Public Diplomacy: Conceptual and Practical Connections". <http://www.prsa.org/intelligence/prjournal/documents/2013fitzpatrickfullertonkendrick.pdf>. 24.06.2015.

